

सूचनाको हक सम्बन्धी ऐन, २०६४ को दफा ५(३) तथा सूचनाको हक सम्बन्धी नियमावली, २०६५ को नियम ३ बमोजिम सार्वजनिक गरिएको

राष्ट्रिय विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन प्राधिकरणको
तेस्रो त्रैमासिक प्रगति विवरण
(PROACTIVE DISCLOSURE)

आ.व. २०७९/०८०

माघ-चैत्र

प्रकाशकः

नेपाल सरकार

गृह मन्त्रालय

राष्ट्रिय विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन प्राधिकरण
सिंहदरवार, काठमाडौं ।

बिषय सूची

१.	राष्ट्रिय विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन प्राधिकरणको स्वरूप र प्रकृति.....	१
२.	राष्ट्रिय विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन प्राधिकरणको काम, कर्तव्य र अधिकार.....	१
३.	राष्ट्रिय विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन प्राधिकरणमा रहने कर्मचारी संख्या र कार्य विवरण:.....	४
३.१.	कर्मचारी संगठन संरचना.....	५
३.२.	कर्मचारी संख्या विवरण.....	५
३.३.	कार्यविवरण.....	८
३.३.१.	नीति योजना तथा अनुगमन महाशाखा.....	८
३.३.२.	जोखिम न्यूनीकरण तथा कार्यसञ्चालन महाशाखा.....	१२
४.	प्राधिकरणबाट प्रदान गरिने सेवा,.....	१९
५.	राष्ट्रिय विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन प्राधिकरणका कर्मचारीको जिम्मेवारी विवरण,.....	२४
६.	सेवा प्राप्त गर्न लाग्ने दस्तुर र अवधि:.....	२४
७.	निर्णय गर्ने प्रक्रिया र अधिकारी.....	२४
८.	निर्णयउपर उजुरी सुन्ने अधिकारी,.....	२४
९.	यस अवधिमा सम्पादन गरेको कामको विवरण,.....	२४
१०.	सूचना अधिकारी र प्रमुखको नाम र पद.....	३०
११.	ऐन, नियम, विनियम वा निर्देशिकाको सूची,.....	३०
१२.	आम्दानी, खर्च तथा आर्थिक कारोबार सम्बन्धी अद्यावधिक विवरण,.....	३१
१३.	राष्ट्रिय विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन प्राधिकरणको वेबसाइट.....	३२
१४.	वैदेशिक सहायता, ऋण, अनुदान एवम् प्राविधिक सहयोग र सम्झौता विवरण.....	३२
१५.	सञ्चालन गरेको कार्यक्रम र सो को प्रगति प्रतिवेदन.....	३२
१६.	वर्गीकरण तथा संरक्षण गरेको सूचनाको नामावली र त्यस्तो सूचना संरक्षण गर्न तोकिएको समयवधि.....	३२
१७.	सूचना माग सम्बन्धी निवेदन र सो उपर सूचना उपलब्ध गराईएको विषय.....	३२
१८.	सूचनाहरू अन्यत्र प्रकाशन भएका वा हुने भएको भए सो को विवरण.....	३२

१. राष्ट्रिय विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन प्राधिकरणको स्वरूप र प्रकृति

विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन, २०७४ को दफा १० बमोजिम यस राष्ट्रिय विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन प्राधिकरणको स्थापना भएको हो । कार्यकारी प्रमुखको नियुक्ति २०७६/०७/२९ गते भएसँगै प्राधिकरण स्थापना भएको हो । सम्माननीय प्रधानमन्त्रीज्यूको अध्यक्षतामा विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन राष्ट्रिय परिषद् रहेको छ भने माननीय गृह मन्त्रीज्यूको अध्यक्षतामा विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन कार्यकारी समिति रहेको छ । परिषद् र समितिको सदस्य-सचिवका रूपमा यस प्राधिकरणका कार्यकारी प्रमुख रहने व्यवस्था ऐनले गरेको छ । यस प्राधिकरणले विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन सम्बन्धी केन्द्रीय स्रोत निकायको रूपमा कार्य गर्ने अधिकार रहेको छ । हाल यसको कार्यालय सिंहदरबार, काठमाण्डौमा रहेको छ । प्राधिकरणको स्थापनासँगै विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्यमा तदारुकताकासाथ अघि बढेको छ । विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन, २०७४ अनुसार केन्द्रमा प्रधानमन्त्रीको अध्यक्षतामा विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन राष्ट्रिय परिषद् रहने व्यवस्था छ । यसले विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी राष्ट्रिय नीति तथा योजनाहरू तर्जुमा गर्ने कार्य गर्दछ । परिषद् मातहतमा रहने गरी गृहमन्त्रीको अध्यक्षतामा कार्यकारी समिति रहने र उक्त समिति अर्न्तगत रहने गरी राष्ट्रिय विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन प्राधिकरणको व्यवस्था गरिएको छ । त्यसै गरी उक्त ऐनले प्रदेश स्तरमा मुख्यमन्त्रीको अध्यक्षतामा प्रदेश विपद् व्यवस्थापन समिति रहने जसले परिषद्बाट स्वीकृत राष्ट्रिय नीति तथा योजनाको अधीनमा रही प्रदेशमा विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी नीति तथा योजना तर्जुमा गर्ने गर्दछ । सोही ऐन बमोजिम हरेक जिल्लामा प्रमुख जिल्ला अधिकारी संयोजक रहने गरी जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति रहन्छ भने गाउँ /नगर कार्यपालिकाका अध्यक्ष/प्रमुखको अध्यक्षतामा स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिको गठन हुने व्यवस्था रहेको छ ।

२. राष्ट्रिय विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन प्राधिकरणको काम, कर्तव्य र अधिकार

(क) परिषद् तथा कार्यकारी समितिबाट स्वीकृत योजना, कार्यक्रम तथा निर्णय कार्यान्वय गर्ने, गराउने,

- (ख) विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन सम्बन्धी केन्द्रीय स्रोत निकायको रूपमा कार्य गर्ने,
- (ग) नदी नियन्त्रण, बाढी, पहिरो, भूकम्प, भू-मण्डलीय तापमान वृद्धि, जलवायु परिवर्तन, भू-उपयोग र विभिन्न प्रकोप तथा विपद्का सम्भावित कारक र न्यूनीकरणका उपायको विषयमा अध्ययन, अनुसन्धान गर्ने, गराउने,
- (घ) प्रदेश तथा स्थानीय तहलाई विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी आवधिक योजना निर्माण गर्न आवश्यकता अनुसार आर्थिक तथा प्राविधिक सहयोग उपलब्ध गराउने,
- (ङ) विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्यमा गैरसरकारी संस्था, निजी क्षेत्र एवं स्थानीय समुदायलाई संलग्न गर्ने, गराउने तथा तिनीहरूको कार्यमा समन्वय एवं सहजीकरण गर्ने,
- (च) सङ्घ, प्रदेश तथा स्थानीय तहमा खोज तथा उद्धार समूहको गठन तथा क्षमता विकास गरी प्रभाकारी खोज, उद्धार तथा राहत प्रदान गर्ने, गराउने,
- (छ) विपद्को घटना हुनासाथ त्यस्ता घटनाबाट असर पर्न सक्ने क्षेत्रमा रहेका व्यक्तिलाई उद्धार गर्ने, गराउने र विपद् प्रभावित बासिन्दाको जीउधनको भरपर्दो सुरक्षा व्यवस्था मिलाउन सम्बन्धित निकायसँग समन्वय गर्ने,
- (ज) विपद् प्रभावितको खोज तथा उद्धारका लागि सुरक्षा निकाय, खोज तथा उद्धार समूह, फलाइङ्ग स्क्वाड, स्थानीय समुदाय, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, नेपाल स्काउट, स्वयंसेवक, प्राविधिज्ञ लगायतका सरोकावाला संस्थालाई परिचालन गर्ने, गराउने,
- (झ) विपद्का घटना पश्चात मानविय सहायताका लागि आउने राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय खोज, उद्धार समूह एवं प्राप्त हुने नगद तथा राहत सामग्रीको व्यवस्थापन गर्ने, गराउने,
- (ञ) विपद् व्यवस्थापनको क्षेत्रमा प्राप्त हुने अन्तर्राष्ट्रिय, द्विपक्षीय एवं बहुक्षीय सहायताको एकीकृत अभिलेख राख्ने,

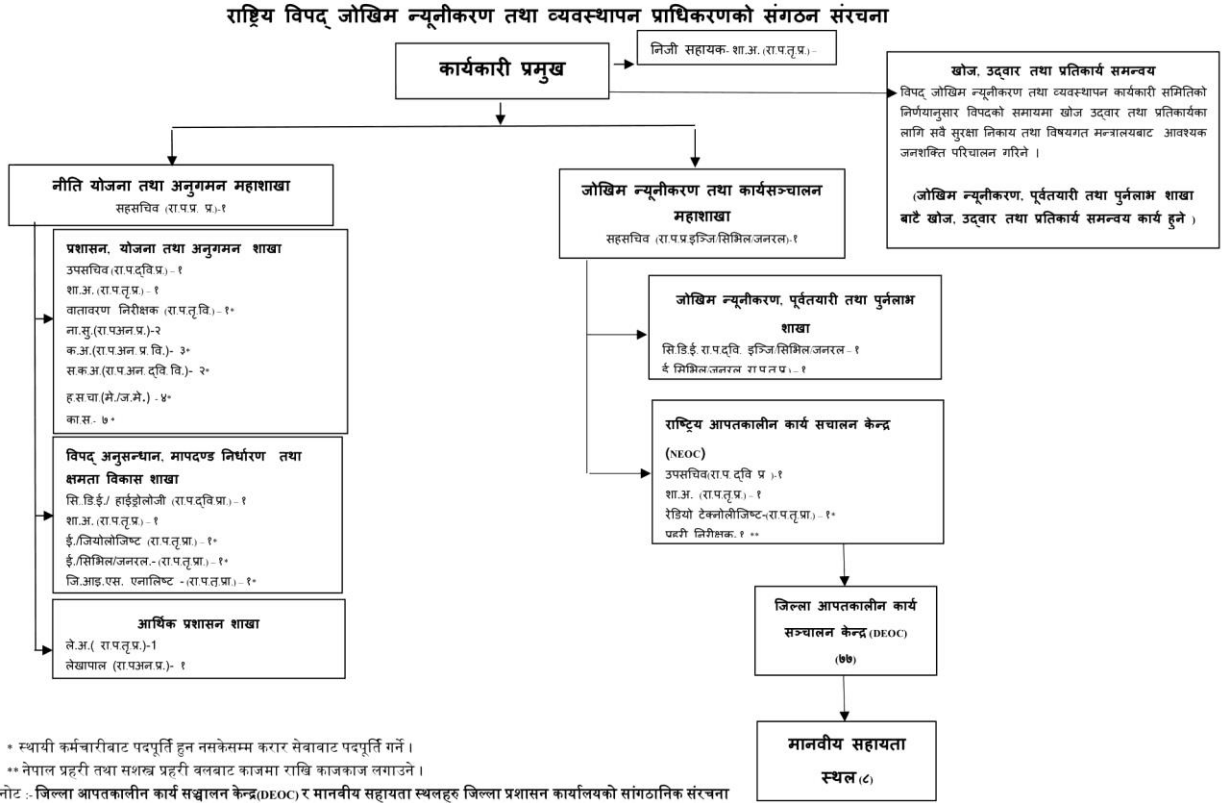
- (ट) राष्ट्रिय विपद् व्यवस्थापन सूचना प्रणालीको विकास तथा सञ्चालन गरी विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी सूचना तथा तथ्याङ्कको सङ्कलन, विश्लेषण, भण्डारण तथा सम्प्रेषण गर्ने, गराउने,
- (ठ) नेपाल सरकारका विभिन्न निकाय लगायत अन्य संस्थालाई विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापनसँग सम्बन्धित विषयमा सल्लाह सुझाव दिने,
- (ड) सार्वजनिक संस्था तथा व्यावसायिक प्रतिष्ठानले आफ्ना कर्मचारी तथा कामदारलाई दिनु पर्ने विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी आधारभूत अभिमुखिकरण तालिमको विषय र मापदण्ड तोक्ने,
- (ढ) विपद् व्यवस्थापनका सम्बन्धमा सङ्घ, प्रदेश र स्थानीयस्तरका प्रशासनीक तथा सुरक्षा संयन्त्र तत्काल परिचालन हुने गरी दुरुस्त राख्न लगाउने,
- (ण) विपद् जोखिम न्यूनीकरण सम्बन्धमा जनचेतना अभिवृद्धि गर्ने, गराउने,
- (त) विपद् जोखिम न्यूनीकरणको लागि भू-विज्ञान, भूकम्प विज्ञान, जल तथा मौसम विज्ञान, भौगोलिक सूचना प्रणाली, दूर संवेदन (रिमोट सेन्सिङ) प्रणाली, पूर्व चेतावनी प्रणाली लगायतका आधुनिक तथा परम्परागत प्रविधिहरूको अध्ययन, अनसुन्धान गर्ने, गराउने र उपयुक्त प्रविधिको उपयोग गर्ने, गराउने,
- (थ) विपद्का सम्भावित घटनाको बारेमा सम्बन्धित सबैलाई पूर्व जानकारी गराउन, तत्काल सूचना सङ्कलन, विश्लेषण तथा सम्प्रेषण गर्ने र खोज, उद्धार तथा राहत सम्बन्धी कार्यको समन्वय तथा परिचालन गर्न राष्ट्रिय आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्रको सञ्चालन तथा व्यवस्थापन गर्ने,
- (द) विपद्को समयमा तत्काल परिचालन हुने गरी फ्लाइङ्ग स्क्वाड गठन गर्ने,
- (ध) विपद्को समयमा खोज, उद्धार तथा राहत कार्यका लागि तत्काल परिचालन गर्ने स्वयंसेवक ब्यूरो गठन गर्ने,

- (न) विपद् प्रभावित क्षेत्रका नागरिकहरूलाई अस्थायी पुनर्स्थापना तथा सिकाइ केन्द्रको निर्माणमा स्थानीय समुदाय एवं स्वयंसेवकहरू परिचालन गर्ने, गराउने,
- (प) विपद् प्रतिकार्यमा निजी तथा गैरसरकारी संस्था, स्थानीय समुदाय तथा अन्य सरोकारवालालाई समन्वयात्मक रूपमा परिचालन गर्ने, गराउने,
- (फ) विपद्का लागि आपत्कालीन गोदाम घर सञ्चालन गर्ने तथा प्राप्त राहत सामग्रीको व्यवस्थापन गर्ने,
- (ब) विपद् बाट प्रभावित व्यक्तिका लागि मनोसामाजिक परामर्श सेवा उपलब्ध गर्ने, गराउने,
- (भ) विपद् व्यवस्थापनका सम्बन्धमा नेपाल सरकारका मन्त्रालय, विभाग तथा अन्य निकायले कार्यकारी समितिले निर्धारण गरेको भूमिका तथा जिम्मेवारी निर्वाह गरे नगरेको विषयमा अनुगमन गरी कार्यकारी समिति समक्ष प्रतिवेदन पेश गर्ने,
- (म) विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी तोकिए बमोजिमका अन्य कार्य गर्ने, गराउने ।

३. राष्ट्रिय विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन प्राधिकरणमा रहने कर्मचारी संख्या र कार्य विवरण:

नेपाल सरकार मन्त्रपरिषदको मिति २०७७/०६/११ को निर्णयानुसार स्वीकृत भई हाल कायम रहेको राष्ट्रिय विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन प्राधिकरणको संगठन संरचना देहाय बमोजिम रहेको छ ।

३.१.कर्मचारी संगठन संरचना

भूकम्प पुनर्निर्माण इकाई दरबन्दी

क्र.सं.	पद	श्रेणी	सेवासमूह/	दरबन्दी संख्या	कैफियत
१.	सहसचिव	राप्रथम.प.	प्रशासन	१	
२.	सि.ई.डि.	राद्वितीय.प.	ईन्जिनियरिङ्ग/जेनेरल/सिभिल/	१	
३.	उपसचिव/शाखा अधिकृत	रातृतीय/द्वितीय.प.	विविधतथ्याङ्क/	१	
४.	शाखा अधिकृत	रातृतीय.प.	न्यायकानून/	१	
५.	सूचना प्रविधि ईन्जिनियर	रातृतीय.प.	ईन्जिनियरिङ्ग	१	
६.	ईन्जिनियर	रातृतीय.प.	ईन्जिनियरिङ्ग/जेनेरल/सिभिल/	२	

७.	नायब सुब्बा	राप्रथम.अनं.प.	नेपाल प्रशासन सामान्य / प्रशासन	२	
८.	कम्प्युटर अपरेटर	राप्रथम.अनं.प.	विविध	१	
९.	सब ईन्जिनियर	राप्रथम.अनं.प.	ईन्जिनियरिङ्गसिभिल/	२	
१०.	कार्यालय सहयोगी	श्रेणी विहिन	-	१	
११.	हलुका सवारी चालक	श्रेणी विहिन	मेकानिकल.मे.ज/	१	
अस्थायी दरबन्दी जम्मा				१४	
जम्मा (भूकम्प पुनर्निर्माण इकाई समेत)				५२	

३.२.कर्मचारी संख्या विवरण

राष्ट्रिय विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन प्राधिकरण (दरबन्दी र हालको कर्मचारीको अवस्था)

सि.नं	पदको नाम	श्रेणी/तह	सेवा	समुह	दरबन्दी	कार्यरत	कैफियत
१	कार्यकारी प्रमुख	विशिष्ट			१	श्री अनिल पोखरेल	
२	सह सचिव	रा.प.प्रथम	नेपाल प्र.		१	श्री रुद्रसिंह तामाङ्ग	
३	सह सचिव	रा.प.प्रथम	नेपाल इ.	सिभिल	१	श्री रामेश्वर मरहट्टा	
४	उप सचिव	रा.प.द्वितीय	नेपाल प्र.	सा.प्रशासन	२	श्री हिरादेवी पौडेल श्री ध्रुव बहादुर खड्का श्री कृष्ण गैहे श्री जीवन प्रसाद दुलाल श्री लीला कुमारी के.सी. पाण्डे श्री कृष्णचन्द्र पौडेल श्री वेद प्रसाद अर्याल	दरबन्दी २ जना मात्र
५	सि.डि.ई.	रा.प.द्वितीय			१	श्री राजेन्द्र शर्मा (प्रा.) श्री सुन्दर शर्मा (प्रा.) श्री विजय राना मगर	
६	शाखा अधिकृत	रा.प.तृतीय	नेपाल प्रशासन	सा.प्रशासन	४	श्री भिमराज बस्नेत श्री ममता ओझा श्री गंगा सुवेदी भट्टराई श्री सुष्मा पोखरेल (हुंगेल) श्री प्रमेश शिवा श्री सावित्रा बस्नेत कार्की श्री मित्रदेव लम्साल श्री उर्मिला अधिकारी श्री सुन्दर बान्तवा श्री स्मिता पौडेल श्री शान्ति महत श्री तारा बहादुर कुँवर श्री भरतराज पाण्डे श्री मिनाक्षी भुर्तेल श्री प्रभा अर्याल श्री मुरारी प्रसाद निरौला	दरबन्दी ४ जना मात्र

७.	लेखा अधिकृत	रा.प.तृतीय	लेखा		१	श्री योगेश पराजुली	
८	मेटेरियोलोजिष्ट	रा.प.तृतीय	मेटेरोलोजी		१	रिक्त	
९	इंजिनियर	रा.प.तृतीय	जनरल		१	श्री सुशिलकुमार श्रेष्ठ श्री बालदीप शर्मा	
१०	प्रहरी निरीक्षक	रा.प.तृतीय			१		
११	सशस्त्र प्रहरी निरीक्षक	रा.प.तृतीय			१		
१२	जियोलोजिष्ट	रा.प.तृतीय	जियो इंजि.		१	रिक्त	
१३	वातावरण निरीक्षक	रा.प.तृतीय			१	श्री रिना चौधरी	
१४	जि.आई.एस.एनलिष्ट	रा.प.तृतीय			१	रिक्त	
१५	रेडियो टेक्नोलोजीष्ट	रा.प.तृतीय			१	रिक्त	
१६	नायव सुच्वा	रा.प.अनं.प्र.	सा.प्रशासन		२	श्री सन्नय श्रेष्ठ श्री युवराज पंजानी श्री कमला शर्मा श्री सुदर्शन खनाल	
१७	लेखापाल	रा.प.अनं.प्र.	लेखा		१	श्री मातृका प्रसाद कोइराला	
१८	कम्प्युटर अपरेटर	रा.प.अनं.प्र.			३	श्री उदेन सुवेदी श्री प्रकाश चन्द्र अधिकारी श्री संजिव परियार (करार) श्री जीवन अधिकारी (करार) श्री मिना भुजेल (करार) श्री अनुप कार्की (करार) श्री सुलक्ष रायमाझी (करार)	
१९	स.क.अ.	रा.प.अनं.द्वि.			२	श्री दिवशा राई	
२०	ह.स.चा.	श्रेणी विहीन	मे/ज.मे		४	श्री सुर्य विक्रम थापा श्री नसिर तामाङ श्री देवराज हुंगेल श्री फत्तवहादुर थापा श्री अशोक उप्रेती श्री दिपेन्द्र ढुङ्गाना	
२१.	कार्यालय सहयोगी	श्रेणी विहीन	सा.प्रशासन		७	श्री उद्धवप्रसाद ढुंगाना श्री निर्मलादेवी रावल (करार) श्री सुष्मा बुढाथोकी (करार) श्री कल्पना राई (करार) श्री खिमलाल चौधरी (करार) श्री सुजन निरौला (करार) श्री सविता मोक्तान (करार) श्री सरस्वती गौतम (करार) श्री कमला खड्का (करार) श्री रविना स्याङ्तान (करार) श्री शान्ति बरुवाल खत्री (करार)	
		जम्मा:			३८		
		हाल कार्यरत कर्मचारी संख्या					

३.३.कार्यविवरण

३.३.१.नीति योजना तथा अनुगमन महाशाखा

प्रशासन, योजना तथा अनुगमन एवम् विपद् अनुसन्धान, मापदण्ड निर्धारण तथा क्षमता विकास लगायत आर्थिक प्रशासन सम्बन्धमा समेत देहायका कार्यहरु यस महाशाखाबाट सम्पादन गरिन्छ ।

- विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन सम्बन्धी प्राधिकरणको वार्षिक नीति, योजना तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्ने कार्यान्वयनमा सहजीकरण गर्ने, गराउने ।
- विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन राष्ट्रिय परिषद् र कार्यकारी समितिबाट निर्णय भए अनुसार गर्नुपर्ने कार्यहरुको लागि योजना तर्जुमा गर्न, कार्यान्वयन गर्ने, गराउने साथै कार्यकारी समितिको निर्णय अनुसार सूचना सबै सरोकारवालालाई उपलब्ध गर्ने, गराउने ।
- प्रदेश तथा स्थानीय तहलाई विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी आवाधिक योजना, दीर्घकालीन योजना, वार्षिक नीति, रणनीति निर्माण गर्न आवश्यकतानुसार आर्थिक एवम् प्राविधिक सहयोग उपलब्ध गराउने ।
- गृह मन्त्रालयसगं समन्वय गरी विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्य गर्न नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार, स्थानीय तह लगायत अन्य निकायहरूसगं समन्वय गर्ने,
- विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्य गर्न अन्तराष्ट्रिय निकाय/संस्था, गैरसरकारी संस्था, नीजि क्षेत्र, Civil Societyहरुको विवरण अद्यावधिक गर्ने साथै आवश्यक समन्वय गर्ने,
- विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन कार्यकारी समितिले प्राधिकरणको संरचना, संगठन तथा व्यवस्थापन सम्बन्धी सर्वेक्षण गर्ने निर्णय गरेमा त्यस्तो सर्वेक्षण गरी प्रतिवेदन तयार गर्ने,

- प्राधिकरणको प्रशासनीक (कर्मचारीको काज, भ्रमण, विदा लगायत) कार्य गर्ने, गराउने ।
- प्राधिकरण अन्तरगतका कर्मचारीको अभिलेख व्यवस्थापन गर्ने, गराउने ।
- विपद् सम्बन्धी विभिन्न समारोह, दिवस, गोष्ठी, कार्यक्रम सम्बन्धी कार्य गर्ने, गराउने ।
- विपद् सम्बन्धी सूचना प्रणाली (DIMS) लाई व्यवस्थित एवं प्रभावकारी रूपमा सञ्चालनको व्यवस्था मिलाउने ।
- विपद् सम्बन्धी अन्य निकायहरू Department of Hydrology and Metrology, Department of Mine and Geology आदिसंग Automation गर्ने कार्य गर्ने, गराउने ।
- मनसुन, बाढी पूर्व सूचना, जोखिम नक्सांकन, लगायत जलजन्य प्रकोप व्यवस्थापन सम्बन्धमा आवश्यकता/माग अनुसार प्रदेश सरकार, स्थानीय सरकार तथा अन्य सरोकारवाला निकायहरूलाई प्राविधिक सहयोग उपलब्ध गराउने ।
- जलविज्ञान, जलगुण तथा थिग्रेनी र हिमनदी, हिमतालहरूको मोडलिङ मार्फत विगतको घटनाक्रमको विश्लेषण गर्ने तथा भविष्यको आउन सक्ने विषम परिस्थितिको आँकलन गर्ने (Reconstruction of past events and Scenario development of Future states)
- विषम हावापानीको अवस्थामा विशेष सूचकहरू (Index) को थप अध्ययन, अनुसन्धान विश्लेषण गरी प्रतिवेदन तयार गर्ने र प्राधिकरणलाई उपलब्ध गराउने ।
- विपद् व्यवस्थापनका सम्बन्धमा नेपाल सरकारका मन्त्रालय, प्रदेश सरकार र स्थानीय तह लगायत अन्य निकायहरूको सम्बन्धमा कार्यकारी समितिले निर्धारण

गरेको भूमिका तथा जिम्मेवारी निर्वाह गरे नगरेको विषयमा अनुगमन गरी प्रतिवेदन तयार गर्ने, गराउने ।

- प्राधिकरणबाट सम्पादन भएका आवधिक योजना, क्षेत्रगत योजना, दीर्घकालिन योजना तथा वार्षिक कार्यक्रमहरूको समिक्षा गरी प्रगति प्रतिवेदन तयार गर्ने, गराउने ।
- नेपाल सरकारले विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापनका क्षेत्रमा गरेका द्विपक्षीय तथा बहुपक्षीय अन्तराष्ट्रिय प्रतिवद्धता र रणनीतिहरूको आवश्यकतानुसार कार्यान्वयन गर्ने, गराउने तथा सोको प्रतिवेदन तयार गर्ने र सम्बन्धीत निकायमा पेश गर्न सहयोग गर्ने ।
- प्राधिकरण मातहत रहने DEOC तथा मानवीय सहायता स्थलहरूको लागि आवश्यक बजेट व्यवस्था गर्न, गराउने साथै DEOC तथा सहायता स्थलहरूको नियमित अनुगमन गर्ने, गराउने ।
- विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धमा नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार र स्थानीय सरकारबाट कार्यान्वयन भएको कार्यक्रमहरूको अभिलेख तथा विपद् सम्बन्धी सूचना अद्यावधिक गर्ने, गराउने ।
- सूचना तथा प्रविधि सम्बन्धी अन्य कार्य गर्ने, गराउने ।
- प्राधिकरणको प्रशासनिक तथा खरिद इकाइको काम गर्ने, गराउने ।
- विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी अध्ययन, अनुसन्धान खोज तथा विश्लेषण गर्ने, गराउने ।

।

- नदी नियन्त्रण, बाढी, पहिरो, भूकम्प, भूमण्डलीय तापमान बृद्धि, जलवायु परिवर्तन, भूउपयोग र विभिन्न प्रकोप तथा विपद्का सम्भावित कारक र न्यूनीकरणका उपायको विषयमा अध्ययन, अनुसन्धान गर्ने, गराउने ।
- विपद् जोखिम न्यूनीकरणका लागि सीप, कौशल र चेतना अभिवृद्धि गर्न सहयोग गर्ने, गराउने,
- विपद् प्रतिकार्यका लागि पूर्वतयारी अवस्थामा रहने ।
- विपद्का सम्भावित घटनाको बारेमा सम्बन्धित सबैलाई पूर्व जानकारी गराउन तत्काल नेपाल सरकारद्वारा तर्जुमा भएका विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन सम्बन्धी कानून, नीति, रणनीति, मापदण्ड र कार्ययोजना कार्यान्वयनमा सहजीकरण गर्ने,
- मौसमसँग सम्बन्धीत पूर्वानुमान, सूचना तथा जानकारीहरू तयार गर्ने साथै सो को जानकारी तत्काल सरोकारवालाहरूलाई उपलब्ध गर्ने गराउने,
- मौसम सम्बन्धी सूचना तथा जानकारी तात्कालिक रूपमा सरोकारवालाहरूलाई उपलब्ध गराउने,
- समग्र मौसमी अवस्थाको नियमित अनुगमन तथा विश्लेषण गर्ने, गराउने,
- विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्य गर्ने सरकारी निकाय, गैरसरकारी संस्था र निजी क्षेत्रका कार्यक्रमलाई नेपाल सरकारको प्राथमिकता तथा आवश्यकताको आधारमा परिचालन गर्न मार्गदर्शन गर्ने र त्यस्ता कार्यको अनुगमन गर्ने, गराउने,
- सार्वजनिक संस्था तथा ब्यवसायिक प्रतिष्ठानले प्रतिष्ठानको प्रकृतिको आधारमा आफ्ना कर्मचारी तथा कामदारलाई दिनुपर्ने विपद् ब्यवस्थापन सम्बन्धी आधारभूत

अभिमुखीकरण तालिमको विषय र मापदण्ड तोक्न, आवश्यकता अनुसार तालिम, प्रशिक्षण कार्यक्रमहरू संचालन गर्ने, गराउने,

- फ्लाईड स्क्वाडको लागि तालिम सञ्चालन गर्ने,
- विपद्बाट प्रभावित ब्यक्तिका लागि मनोसामाजिक परामर्श सेवा उपलब्ध गराउने ।

३.२.३. जोखिम न्यूनीकरण तथा कार्यसञ्चालन महाशाखा

जोखिम न्यूनीकरण, पूर्वतयारी तथा पूनर्लाभि, विपद् अनुसन्धान, मापदण्ड निर्धारण तथा क्षमता विकास एवम् राष्ट्रिय आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्र सम्बन्धी देहाय बमोजिमका कार्यहरू यस महाशाखाबाट गरिन्छ ।

- सूचना संकलन विश्लेषण तथा सम्प्रेषण गर्न र खोज उद्धार तथा राहत सम्बन्धी कार्यको समन्वय गरी तयारी अवस्थामा राख्ने
- विपद् प्रतिकार्यको समयमा विषयगत निकायसँग छलफल गर्ने र परिचालन (Cluster Activation) का लागि कार्ययोजना बनाउने ।
- विपद्को समयमा नेपाली सेना, नेपाल प्रहरी, शशस्त्र प्रहरी लगायत सुरक्षा निकाय, स्वयमसेवक व्यूरो, फ्लाईङ्ग स्क्वाड लगायत संयन्त्र परिचालन गर्ने
- विपद् प्रतिकार्यमा निजी तथा गैरसरकारी संस्था स्थानीय समुदाय तथा अन्य सरोकारवालालाई समन्वयात्मक रूपमा परिचालन गर्ने, गराउने ।
- विपद्का लागि आपत्कालिन गोदाम घर सञ्चालन गर्ने, प्राप्त राहत सामग्रीको व्यवस्थापन गर्ने, विपद् जोखिम न्यूनीकरण सम्बन्धमा जनचेतना अभिवृद्धि गर्ने, गराउने ।
- विपद् प्रभावित क्षेत्रका नागरिकलाई अस्थायी पुनर्स्थापना तथा सिकाई केन्द्रको निर्माणमा स्थानीय समुदाय एवं स्वयमसेवक परिचालन गर्ने, गराउने ।
- विपद् जोखिम न्यूनीकरण सम्पर्क ब्यक्ति (Focal Persons) को बैठक आयोजना गर्ने ।

- केन्द्रीय विपद् व्यवस्थापन समितिबाट जिल्ला विपद् व्यवस्थापन कोषमा रकम निकास तथा विपद् प्रतिकार्यका लागि खर्च भूक्तानि सम्बन्धी कार्य गर्ने ।
- विपद्को समयमा विपद् प्रतिकार्यको लागि अन्तराष्ट्रिय द्विपक्षीय र बहुपक्षीय सहयोगको पूर्व तयारी बारे जानकारी लिने र सो व्यवस्था सम्बन्धी जानकारी सम्बन्धितलाई गराउने ।
- पूर्व तयारी, पूर्व सूचना तथा संचारको विषयमा अन्तर तह र निकाय बीच समन्वय र सहकार्य कायम गर्ने गराउने,
- विपद्का घटना पश्चात् द्रुत क्षति आँकलन गर्ने र पुनर्लाभ तथा पुनर्स्थापनाका लागि आवश्यक व्यवस्था र समन्वयात्मक कार्य गर्ने गराउने,
- विपद्बाट प्रभावित व्यक्ति तथा समुदायलाई मानवीय सहायता उपलब्ध गराउँदा आधारभूत मानवीय मापदण्ड (Core Humanitarian Standard) को अनुसरण गर्न गराउन आवश्यक पहल गर्ने गराउने,
- विपद्का घटना पश्चात मानवीय सहायताका लागि आउने राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय समूह एवम् प्राप्त हुने नगद तथा राहत सामग्रीको व्यवस्थापन र लेखाजोखा गर्ने, गराउने ।
- विपद् पुनर्लाभ तथा पुनर्स्थापना सम्बन्धमा नेपाल सरकारका मन्त्रालय, विभाग तथा अन्य निकायलाई निर्धारित गरेको भूमिका तथा जिम्मेवारी निर्वाह गरे नगरेको विषयमा अनुगमनको व्यवस्था गरी प्रतिवेदन तयार गर्ने गराउने,
- पुनर्लाभ र पुनर्स्थापनाका लागि प्रदेश, जिल्ला र स्थानीय तहसँग समन्वय, सहकार्य र साझेदारी प्रवर्धन गर्ने व्यवस्था मिलाउने र ती तहहरूले आ-आफ्नो भूमिका तथा जिम्मेवारी निर्वाहको विषयमा अनुगमनको व्यवस्था मिलाई प्रतिवेदन गर्ने गराउने,
- विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन कार्यकारी समिति र परिषद् बाट भएका निर्णय कार्यान्वयन गर्ने गराउने ।
- विपद् जोखिम न्यूनीकरण सम्बन्धी मापदण्ड, नक्सा, डिजाइन तयार गरी सरोकारवाला निकायसँग समन्वय गरी कार्यान्वयन गर्न जोड दिने,

- विपद् जोखिम सम्बेदनशिल विकासलाई जोड दिई सार्वजनिक तथा निजी पूर्वाधार निर्माणमा आवश्यक मापदण्ड तयार गरी लागू गर्ने,गराउने,
- विपद् जोखिम न्यूनीकरण सम्बन्धी विषयलाई विकास कार्यक्रममा मूल प्रवाहिकरण गर्न आवश्यक प्राविधिक कार्यहरू गर्ने गराउने,
- सार्वजनिक तथा निजी भवन, सार्वजनिक सडक, पूल, विमान स्थल, लगायतको जोखिम मूल्याङ्कन गरी आवश्यक सल्लाह सुझाव प्रस्तुत गर्ने,गराउने,
- भुकम्प प्रतिरोधी तथा चट्याङ्ग प्रतिरोधी भवन निर्माण गर्न नमुना Building code बनाउने, कार्यान्वयनमा समन्वय गर्ने,गराउने,
- विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी अध्ययन, अनुसन्धान खोज तथा विश्लेषण गर्ने, गराउने ।
- विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी पाठ्यक्रम निर्माण तथा तालिमको ढाँचा तयार गर्न सहयोग गर्ने, गराउने
- नदी नियन्त्रण, बाढी, पहिरो, भूकम्प, भूमण्डलीय तापमान बृद्धि, जलवायु परिवर्तन, भूउपयोग र विभिन्न प्रकोप तथा विपद्का सम्भावित कारक र न्यूनीकरणका उपायको विषयमा अध्ययन, अनुसन्धान गर्ने, गराउने ।
- नेपाल सरकारका विभिन्न निकाय लगायत अन्य संस्थालाई विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापनसंग सम्बन्धित अध्ययन अनुसन्धान तथा मापदण्ड निर्माण तथा कार्यान्वयनका विषयहरूमा प्राविधिक सहायता उपलब्ध गराउने ।
- विपद् जोखिम न्यूनीकरणका लागि भूविज्ञान, जल तथा मौषम विज्ञान, भौगोलिक सूचना प्रणाली, दूर संवेदन (रिमोट सेन्सिङ) प्रणाली, पूर्व चेतावनी प्रणाली लगायतका आधुनिक तथा परम्परागत प्रविधिहरूको अध्ययन अनुसन्धान गर्ने, गराउने र उपयुक्त प्रविधिको उपयोग गर्ने गराउने,
- विपद् व्यवस्थापन आधुनिक सूचना प्रणाली विकास सम्बन्धी कार्य गर्ने गराउने,

- विपद् जोखिमको अध्ययन तथा अनुसन्धानमा सरकारी निकायहरू, निजी तथा साझेदार, गैर सरकारी संस्थाहरू, रेडक्रस अभियानका अंगहरू, विश्व विद्यालय र अनुसन्धान केन्द्रहरू तथा अन्य सरोकारवालाहरू बीच सहकार्य र समन्वय गर्ने, गराउने,
- खडेरी, जलवायु परिवर्तन सम्बन्धी तथ्य, आंकलन, सूचना, जानकारीहरू अध्ययन गर्ने गराउने साथै विषम हावापानीको अवस्थामा विशेष सूचकहरू (Index) को थप अध्ययन, अनुसन्धान गरी विश्लेषण तयार गर्ने,
- संघ, प्रदेश तथा स्थानीय तहमा खोज तथा उद्धार समूहको गठन तथा क्षमता विकास गरी प्रभावकारी खोज, उद्धार तथा राहत प्रदान गर्ने, गराउने,
- विपद्का घटना हुनासाथ त्यस्ता घटनाबाट असर पर्न सक्ने क्षेत्रमा रहेका ब्यक्तिलाई उद्धार गर्ने, गराउने र विपद् प्रभावित वासिन्दाको जीउधनको भरपर्दो सुरक्षा ब्यवस्था मिलाउन सम्बन्धित निकायसंग समन्वय गर्ने गराउने,
- विपद् प्रभावितको खोज तथा उद्धारका लागि सुरक्षा निकाय खोज तथा उद्धार समूह, फ्लाइड स्क्वाड, स्थानीय समूदाय, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, नेपाल स्काउट, स्वयम सेवक, प्राविधिक लगायतका सरोकारवाला संस्थालाई परिचालन गर्ने गराउने,
- विपद् प्रभावितको खोज तथा उद्धारका लागि आउने राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय खोज तथा उद्धार समूह एवम् प्राप्त हुने नगद तथा राहत सामाग्रीको ब्यवस्थापन गर्ने गराउने,
- विपद् प्रभावितको खोज तथा उद्धारका लागि प्राप्त हुने अन्तर्राष्ट्रिय द्विपक्षिय एव बहुपक्षिय सहायताको एकीकृत अभिलेख राख्ने,

- विपद्को समयमा अन्य सरकारी निकायका कर्मचारी आवश्यक पर्ने अवस्था आइ परेमा विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन कार्यकारी समितिको निर्णय अनुसार कर्मचारी परिचालन गर्ने, गराउने,
- विपद्को समयमा प्राप्त राहत सामाग्रीलाई सुरक्षित रूपमा भण्डारण गर्ने र प्रभावितलाई पारदर्शी रूपमा राहत वितरणको व्यवस्था मिलाउने,
- विपद्को समयमा तत्काल परिचालन हुने गरी फ्लाइड स्क्वाड र स्वयम सेवक ब्यूरो गठन गर्न सुरक्षा निकायसंग समन्वय गर्ने गराउने,
- राहत संकलन र परिचालनमा दोहोरोपना आउँन नदिन एकद्वार प्रणाली अवलम्बन गर्ने गराउने,
- विपद्को समयमा विपद् प्रतिकार्यको लागि सुरक्षा निकाय, खोज तथा उद्धार समूह र संस्थालाई परिचालन गर्नुपर्ने भएमा प्राधिकरण मार्फत गृह मन्त्रालयसँग समन्वय गर्ने गराउने,
- विपद् प्रतिकार्यका अनुगमनको लागि अनुगमन संयन्त्रको व्यवस्था र परिचालन गर्न समन्वय र आवश्यक व्यवस्था गर्ने गराउने,
- खोज तथा उद्धार तत्काल सञ्चालन गर्न राष्ट्रिय आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्रको हाताभिन्न कमाण्ड पोष्ट खडा गर्ने गराउने,
- आपत्कालीन कार्य संचालन तथा प्रतिकार्यको लागि अन्तर तह र निकाय बीच समन्वय कायम गर्न आवश्यक व्यवस्था गर्ने गराउने,
- विपद् प्रतिकार्यको विभिन्न संघ संस्थाहरूसँग सम्पर्क, समन्वय र सहकार्य गर्ने गराउने।

- संघ, प्रदेश तथा स्थानीय तहमा खोज तथा उद्धार समूहको गठन तथा क्षमता विकास गरी प्रभावकारी खोज, उद्धार तथा राहत प्रदान गर्ने, गराउने,
- विपद्का घटना हुनासाथ त्यस्ता घटनाबाट असर पर्न सक्ने क्षेत्रमा रहेका व्यक्तिलाई उद्धार गर्ने, गराउने र विपद् प्रभावित वासिन्दाको जीउधनको भरपर्दो सुरक्षा ब्यवस्था मिलाउन सम्बन्धित निकायसंग समन्वय गर्ने गराउने,
- विपद् प्रभावितको खोज तथा उद्धारका लागि सुरक्षा निकाय खोज तथा उद्धार समूह, फ्लाइड स्क्वाड, स्थानीय समूदाय, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, नेपाल स्काउट, स्वयम सेवक, प्राविधिक लगायतका सरोकारवाला संस्थालाई परिचालन गर्ने गराउने,
- विपद् प्रभावितको खोज तथा उद्धारका लागि आउने राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय खोज तथा उद्धार समूह एवम् प्राप्त हुने नगद तथा राहत सामाग्रीको ब्यवस्थापन गर्ने गराउने,
- विपद् प्रभावितको खोज तथा उद्धारका लागि प्राप्त हुने अन्तर्राष्ट्रिय द्विपक्षिय एव बहुपक्षिय सहायताको एकीकृत अभिलेख राख्ने,
- विपद्को समयमा अन्य सरकारी निकायका कर्मचारी आवश्यक पर्ने अवस्था आइ परेमा विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा ब्यवस्थापन कार्यकारी समितिको निर्णय अनुसार कर्मचारी परिचालन गर्ने, गराउने,
- विपद्को समयमा प्राप्त राहत सामाग्रीलाई सुरक्षित रूपमा भण्डारण गर्ने र प्रभावितलाई पारदर्शी रूपमा राहत वितरणको ब्यवस्था मिलाउने,
- विपद्को समयमा तत्काल परिचालन हुने गरी फ्लाइड स्क्वाड र स्वयम सेवक ब्यूरो गठन गर्न सुरक्षा निकायसंग समन्वय गर्ने गराउने,

- राहत संकलन र परिचालनमा दोहोरोपना आउँन नदिन एकद्वार प्रणाली अवलम्बन गर्ने गराउने,
- विपद्को समयमा विपद् प्रतिकार्यको लागि सुरक्षा निकाय, खोज तथा उद्धार समूह र संस्थालाई परिचालन गर्नुपर्ने भएमा प्राधिकरण मार्फत गृह मन्त्रालयसँग समन्वय गर्ने गराउने,
- विपद् प्रतिकार्यका अनुगमनको लागि अनुगमन संयन्त्रको व्यवस्था र परिचालन गर्न समन्वय र आवश्यक व्यवस्था गर्ने गराउने,
- खोज तथा उद्धार तत्काल सञ्चालन गर्न राष्ट्रिय आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्रको हाताभिन्न कमाण्ड पोष्ट खडा गर्ने गराउने,
- आपत्कालीन कार्य संचालन तथा प्रतिकार्यको लागि अन्तर तह र निकाय बीच समन्वय कायम गर्न आवश्यक व्यवस्था गर्ने गराउने,
- विपद् प्रतिकार्यको विभिन्न संघ संस्थाहरूसँग सम्पर्क, समन्वय र सहकार्य गर्ने गराउने।

४. प्राधिकरणबाट प्रदान गरिने सेवा,

यस प्राधिकरण अन्तर्गतका महाशाखा तथा शाखाहरूको स्वीकृत कार्यविवरण बमोजिम प्रदान

गरिने सेवा देहाय बमोजिम रहेका छन्

महाशाखा मातहतका शाखाहरू	प्रदान गरिने सेवा
<p><u>नीति योजना तथा अनुगमन महाशाखा</u></p> <p>१. प्रशासन, योजना तथा अनुगमन सम्बन्धी काम</p>	<ul style="list-style-type: none"> - विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन सम्बन्धी प्राधिकरणको वार्षिक नीति, योजना तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्ने कार्यान्वयनमा सहजीकरण गर्ने, गराउने । - विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन राष्ट्रिय परिषद् र कार्यकारी समितिबाट निर्णय भए अनुसार गर्नुपर्ने कार्यहरूको लागि योजना तर्जुमा गर्न, कार्यान्वयन गर्ने, गराउने साथै कार्यकारी समितिको निर्णय अनुसार सूचना सबै सरोकारवालालाई उपलब्ध गर्ने, गराउने । - प्रदेश तथा स्थानीय तहलाई विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी आवाधिक योजना, दीर्घकालीन योजना, वार्षिक नीति, रणनीति निर्माण गर्न आवश्यकतानुसार आर्थिक एवम् प्राविधिक सहयोग उपलब्ध गराउने । - गृह मन्त्रालयसगँ समन्वय गरी विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्य गर्न नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार, स्थानीय तह लगायत अन्य निकायहरूसगँ समन्वय गर्ने, - विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्य गर्न अन्तराष्ट्रिय निकाय/संस्था, गैरसरकारी संस्था, नीजि क्षेत्र, Civil Societyहरूको विवरण अद्यावधिक गर्ने साथै आवश्यक समन्वय गर्ने, - विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन कार्यकारी समितिले प्राधिकरणको संरचना, संगठन तथा व्यवस्थापन सम्बन्धी सर्वेक्षण गर्ने निर्णय गरेमा त्यस्तो सर्वेक्षण गरी प्रतिवेदन तयार गर्ने, - प्राधिकरणको प्रशासनीक (कर्मचारीको काज, भ्रमण, विदा लगायत) कार्य गर्ने, गराउने - प्राधिकरण अन्तर्गतका कर्मचारीको अभिलेख व्यवस्थापन गर्ने, गराउने । - विपद् सम्बन्धी विभिन्न समारोह, दिवस, गोष्ठी, कार्यक्रम सम्बन्धी कार्य गर्ने, गराउने - विपद् सम्बन्धी सूचना प्रणाली (DIMS) लाई व्यवस्थित एवं प्रभावकारी रूपमा सञ्चालनको व्यवस्था मिलाउने । - विपद् सम्बन्धी अन्य निकायहरू Department of Hydrology and Metrology, Department of Mine and Geology आदिसंग Automation गर्ने कार्य गर्ने, गराउने । - मनसुन, बाढी पूर्व सूचना, जोखिम नक्सांकन, लगायत जलजन्य प्रकोप व्यवस्थापन सम्बन्धमा आवश्यकता/माग अनुसार प्रदेश सरकार, स्थानीय सरकार तथा अन्य सरोकारवाला निकायहरूलाई प्राविधिक सहयोग उपलब्ध गराउने । - जलविज्ञान, जलगुण तथा थिग्रेनी र हिमनदी, हिमतालहरूको मोडलिङ मार्फत विगतको घटनाक्रमको विश्लेषण गर्ने तथा भविष्यको आउन सक्ने विषम परिस्थितिको आँकलन गर्ने (Reconstruction of past events and Scenario development of Future states)

	<ul style="list-style-type: none"> - विषम हावापानीको अवस्थामा विशेष सूचकहरू (Index) को थप अध्ययन, अनुसन्धान विश्लेषण गरी प्रतिवेदन तयार गर्ने र प्राधिकरणलाई उपलब्ध गराउने। - विपद् व्यवस्थापनका सम्बन्धमा नेपाल सरकारका मन्त्रालय, प्रदेश सरकार र स्थानीय तह लगायत अन्य निकायहरूको सम्बन्धमा कार्यकारी समितिले निर्धारण गरेको भूमिका तथा जिम्मेवारी निर्वाह गरे नगरेको विषयमा अनुगमन गरी प्रतिवेदन तयार गर्ने, गराउने। - प्राधिकरणबाट सम्पादन भएका आवधिक योजना, क्षेत्रगत योजना, दीर्घकालिन योजना तथा वार्षिक कार्यक्रमहरूको समिक्षा गरी प्रगति प्रतिवेदन तयार गर्ने, गराउने। - नेपाल सरकारले विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापनका क्षेत्रमा गरेका द्विपक्षीय तथा बहुपक्षीय अन्तराष्ट्रिय प्रतिबद्धता र रणनीतिहरूको आवश्यकतानुसार कार्यान्वयन गर्ने, गराउने तथा सोको प्रतिवेदन तयार गर्ने र सम्बन्धीत निकायमा पेश गर्न सहयोग गर्ने। - प्राधिकरण मातहत रहने DEOC तथा मानवीय सहायता स्थलहरूको लागि आवश्यक बजेट व्यवस्था गर्न, गराउने साथै DEOC तथा सहायता स्थलहरूको नियमित अनुगमन गर्ने, गराउने। - विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धमा नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार र स्थानीय सरकारबाट कार्यान्वयन भएको कार्यक्रमहरूको अभिलेख तथा विपद् सम्बन्धी सूचना अद्यावधिक गर्ने, गराउने। - सूचना तथा प्रविधि सम्बन्धी अन्य कार्य गर्ने, गराउने। - प्राधिकरणको प्रशासनिक तथा खरिद इकाइको काम गर्ने, गराउने। - विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी अध्ययन, अनुसन्धान खोज तथा विश्लेषण गर्ने, गराउने - नदी नियन्त्रण, बाढी, पहिरो, भूकम्प, भूमण्डलीय तापमान बृद्धि, जलवायु परिवर्तन, भूउपयोग र विभिन्न प्रकोप तथा विपद्का सम्भावित कारक र न्यूनीकरणका उपायको विषयमा अध्ययन, अनुसन्धान गर्ने, गराउने। - विपद् जोखिम न्यूनीकरणका लागि सीप, कौशल र चेतना अभिवृद्धि गर्न सहयोग गर्ने, गराउने,
<p>२. <u>विपद् अनुसन्धान, मापदण्ड निर्धारण तथा क्षमता विकास सम्बन्धी काम</u></p>	<ul style="list-style-type: none"> - विपद् प्रतिकार्यका लागि पूर्वतयारी अवस्थामा रहने। - विपद्का सम्भावित घटनाको बारेमा सम्बन्धित सबैलाई पूर्व जानकारी गराउन तत्काल नेपाल सरकारद्वारा तर्जुमा भएका विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन सम्बन्धी कानून, नीति, रणनीति, मापदण्ड र कार्ययोजना कार्यान्वयनमा सहजीकरण गर्ने, - मौसमसँग सम्बन्धीत पूर्वानुमान, सूचना तथा जानकारीहरू तयार गर्ने साथै सो को जानकारी तत्काल सरोकारवालाहरूलाई उपलब्ध गर्ने गराउने, - मौसम सम्बन्धी सूचना तथा जानकारी तात्कालिक रूपमा सरोकारवालाहरूलाई उपलब्ध गराउने, - समग्र मौसमी अवस्थाको नियमित अनुगमन तथा विश्लेषण गर्ने, गराउने,

	<ul style="list-style-type: none"> - विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्य गर्ने सरकारी निकाय, गैरसरकारी संस्था र निजी क्षेत्रका कार्यक्रमलाई नेपाल सरकारको प्राथमिकता तथा आवश्यकताको आधारमा परिचालन गर्न मार्गदर्शन गर्ने र त्यस्ता कार्यको अनुगमन गर्ने, गराउने, - सार्वजनिक संस्था तथा व्यवसायिक प्रतिष्ठानले प्रतिष्ठानको प्रकृतिको आधारमा आफ्ना कर्मचारी तथा कामदारलाई दिनुपर्ने विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी आधारभूत अभिमुखीकरण तालिमको विषय र मापदण्ड तोक्न, आवश्यकता अनुसार तालिम, प्रशिक्षण कार्यक्रमहरू संचालन गर्न, गराउने, - फ्लाइड स्क्वाडको लागि तालिम सञ्चालन गर्ने, - विपद्बाट प्रभावित ब्यक्तिका लागि मनोसामाजिक परामर्श सेवा उपलब्ध गराउने
<p>३. जोखिम न्यूनीकरण, पूर्वतयारी तथा पुनर्लाभ सम्बन्धी काम</p>	<ul style="list-style-type: none"> - सूचना संकलन विश्लेषण तथा सम्प्रेषण गर्न र खोज उद्धार तथा राहत सम्बन्धी कार्यको समन्वय गरी तयारी अवस्थामा राख्ने - विपद् प्रतिकार्यको समयमा विषयगत निकायसँग छलफल गर्ने र परिचालन (Cluster Activation) का लागि कार्ययोजना बनाउने । - विपद्को समयमा नेपाली सेना, नेपाल प्रहरी, शशस्त्र प्रहरी लगायत सुरक्षा निकाय, स्वयमसेवक व्यूरो, फ्लाइड स्क्वाड लगायत संयन्त्र परिचालन गर्ने - विपद् प्रतिकार्यमा निजी तथा गैरसरकारी संस्था स्थानीय समुदाय तथा अन्य सरोकारवालालाई समन्वयात्मक रूपमा परिचालन गर्ने, गराउने । - विपद्का लागि आपत्कालिन गोदाम घर सञ्चालन गर्ने, प्राप्त राहत सामग्रीको व्यवस्थापन गर्ने, विपद् जोखिम न्यूनीकरण सम्बन्धमा जनचेतना अभिवृद्धि गर्ने, गराउने - विपद् प्रभावित क्षेत्रका नागरिकलाई अस्थायी पुनर्स्थापना तथा सिकाई केन्द्रको निर्माणमा स्थानीय समुदाय एवं स्वयमसेवक परिचालन गर्ने, गराउने । - विपद् जोखिम न्यूनीकरण सम्पर्क ब्यक्ति (Focal Persons) को बैठक आयोजना गर्ने - केन्द्रीय विपद् व्यवस्थापन समितिबाट जिल्ला विपद् व्यवस्थापन कोषमा रकम निकास तथा विपद् प्रतिकार्यका लागि खर्च भूक्तानि सम्बन्धी कार्य गर्ने । - विपद्को समयमा विपद् प्रतिकार्यको लागि अन्तराष्ट्रिय द्विपक्षीय र बहुपक्षीय सहयोगको पूर्व तयारी बारे जानकारी लिने र सो व्यवस्था सम्बन्धी जानकारी सम्बन्धितलाई गराउने । - पूर्व तयारी, पूर्व सूचना तथा संचारको विषयमा अन्तर तह र निकाय बीच समन्वय र सहकार्य कायम गर्ने गराउने, - विपद्का घटना पश्चात् द्रुत क्षति आँकलन गर्ने र पुनर्लाभ तथा पुनर्स्थापनाका लागि आवश्यक व्यवस्था र समन्वयात्मक कार्य गर्ने गराउने, - विपद्बाट प्रभावित व्यक्ति तथा समुदायलाई मानवीय सहायता उपलब्ध गराउँदा आधारभूत मानवीय मापदण्ड (Core Humanitarian Standard) को अनुसरण गर्न गराउन आवश्यक पहल गर्ने गराउने, - विपद्का घटना पश्चात मानवीय सहायताका लागि आउने राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय समूह एवम् प्राप्त हुने नगद तथा राहत सामग्रीको व्यवस्थापन र लेखाजोखा गर्ने, गराउने ।

	<ul style="list-style-type: none"> - विपद् पुनर्लाभ तथा पुनर्स्थापना सम्बन्धमा नेपाल सरकारका मन्त्रालय, विभाग तथा अन्य निकायलाई निर्धारित गरेको भूमिका तथा जिम्मेवारी निर्वाह गरे नगरेको विषयमा अनुगमनको व्यवस्था गरी प्रतिवेदन तयार गर्ने गराउने, - पुनर्लाभ र पुनर्स्थापनाका लागि प्रदेश, जिल्ला र स्थानीय तहसँग समन्वय, सहकार्य र साझेदारी प्रवर्धन गर्ने व्यवस्था मिलाउने र ती तहहरूले आ-आफ्नो भूमिका तथा जिम्मेवारी निर्वाहको विषयमा अनुगमनको व्यवस्था मिलाई प्रतिवेदन गर्ने गराउने, - विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन कार्यकारी समिति र परिषद् बाट भएका निर्णय कार्यान्वयन गर्ने गराउने ।
<p>४. विपद् अनुसन्धान, मापदण्ड निर्धारण तथा क्षमता विकास सम्बन्धी काम</p>	<ul style="list-style-type: none"> - विपद् जोखिम न्यूनीकरण सम्बन्धी मापदण्ड, नक्सा, डिजाइन तयार गरी सरोकारवाला निकायसँग समन्वय गरी कार्यान्वयन गर्न जोड दिने, - विपद् जोखिम सम्बेदनशिल विकासलाई जोड दिई सार्वजनिक तथा निजी पूर्वाधार निर्माणमा आवश्यक मापदण्ड तयार गरी लागू गर्ने, गराउने, - विपद् जोखिम न्यूनीकरण सम्बन्धी विषयलाई विकास कार्यक्रममा मूल प्रवाहिकरण गर्न आवश्यक प्राविधिक कार्यहरू गर्ने गराउने, - सार्वजनिक तथा निजी भवन, सार्वजनिक सडक, पूल, विमान स्थल, लगायतको जोखिम मूल्याङ्कन गरी आवश्यक सल्लाह सुझाव प्रस्तुत गर्ने, गराउने, - भुकम्प प्रतिरोधी तथा चट्याङ्ग प्रतिरोधी भवन निर्माण गर्न नमुना Building code बनाउने, कार्यान्वयनमा समन्वय गर्ने, गराउने, - विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी अध्ययन, अनुसन्धान खोज तथा विश्लेषण गर्ने, गराउने - विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी पाठ्यक्रम निर्माण तथा तालिमको ढाँचा तयार गर्न सहयोग गर्ने, गराउने । - नदी नियन्त्रण, बाढी, पहिरो, भूकम्प, भूमण्डलीय तापमान बृद्धि, जलवायु परिवर्तन, भूउपयोग र विभिन्न प्रकोप तथा विपद्का सम्भावित कारक र न्यूनीकरणका उपायको विषयमा अध्ययन, अनुसन्धान गर्ने, गराउने । - नेपाल सरकारका विभिन्न निकाय लगायत अन्य संस्थालाई विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापनसँग सम्बन्धित अध्ययन अनुसन्धान तथा मापदण्ड निर्माण तथा कार्यान्वयनका विषयहरूमा प्राविधिक सहायता उपलब्ध गराउने । - विपद् जोखिम न्यूनीकरणका लागि भूविज्ञान, जल तथा मौषम विज्ञान, भौगोलिक सूचना प्रणाली, दूर संवेदन (रिमोट सेन्सिङ) प्रणाली, पूर्व चेतावनी प्रणाली लगायतका आधुनिक तथा परम्परागत प्राविधिकहरूको अध्ययन अनुसन्धान गर्ने, गराउने र उपयुक्त प्राविधिको उपयोग गर्ने गराउने, - विपद् व्यवस्थापन आधुनिक सूचना प्रणाली विकास सम्बन्धी कार्य गर्ने गराउने, - विपद् जोखिमको अध्ययन तथा अनुसन्धानमा सरकारी निकायहरू, निजी तथा साझेदार, गैर सरकारी संस्थाहरू, रेडक्रस अभियानका अंगहरू, विश्व विद्यालय र अनुसन्धान केन्द्रहरू तथा अन्य सरोकारवालाहरू बीच सहकार्य र समन्वय गर्ने, गराउने, - खडेरी, जलवायु परिवर्तन सम्बन्धी तथ्य, आंकलन, सूचना, जानकारीहरू अध्ययन गर्ने गराउने साथै विषम हावापानीको अवस्थामा विशेष सूचकहरू (Index) को थप अध्ययन, अनुसन्धान गरी विश्लेषण तयार गर्ने,

<p>५. राष्ट्रिय आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्र सम्बन्धी काम</p>	<ul style="list-style-type: none"> - संघ, प्रदेश तथा स्थानीय तहमा खोज तथा उद्धार समूहको गठन तथा क्षमता विकास गरी प्रभावकारी खोज, उद्धार तथा राहत प्रदान गर्ने, गराउने, - विपद्का घटना हुनासाथ त्यस्ता घटनाबाट असर पर्ने सक्ने क्षेत्रमा रहेका व्यक्तिलाई उद्धार गर्ने, गराउने र विपद् प्रभावित वासिन्दाको जीउधनको भरपर्दो सुरक्षा व्यवस्था मिलाउन सम्बन्धित निकायसंग समन्वय गर्ने गराउने, - विपद् प्रभावितको खोज तथा उद्धारका लागि सुरक्षा निकाय खोज तथा उद्धार समूह, फ्लाइड स्क्वाड, स्थानीय समूदाय, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, नेपाल स्काउट, स्वयम सेवक, प्राविधिक लगायतका सरोकारवाला संस्थालाई परिचालन गर्ने गराउने, - विपद् प्रभावितको खोज तथा उद्धारका लागि आउने राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय खोज तथा उद्धार समूह एवम् प्राप्त हुने नगद तथा राहत सामग्रीको व्यवस्थापन गर्ने गराउने, - विपद् प्रभावितको खोज तथा उद्धारका लागि प्राप्त हुने अन्तर्राष्ट्रिय द्विपक्षिय एव बहुपक्षिय सहायताको एकिकृत अभिलेख राख्ने, - विपद्को समयमा अन्य सरकारी निकायका कर्मचारी आवश्यक पर्ने अवस्था आइ परेमा विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन कार्यकारी समितिको निर्णय अनुसार कर्मचारी परिचालन गर्ने, गराउने, - विपद्को समयमा प्राप्त राहत सामग्रीलाई सुरक्षित रूपमा भण्डारण गर्ने र प्रभावितलाई पारदर्शी रूपमा राहत वितरणको व्यवस्था मिलाउने, - विपद्को समयमा तत्काल परिचालन हुने गरी फ्लाइड स्क्वाड र स्वयम सेवक ब्यूरो गठन गर्न सुरक्षा निकायसंग समन्वय गर्ने गराउने, - राहत संकलन र परिचालनमा दोहोरोपना आउँन नदिन एकद्वार प्रणाली अवलम्बन गर्ने गराउने, - विपद्को समयमा विपद् प्रतिकार्यको लागि सुरक्षा निकाय, खोज तथा उद्धार समूह र संस्थालाई परिचालन गर्नुपर्ने भएमा प्राधिकरण मार्फत गृह मन्त्रालयसँग समन्वय गर्ने गराउने, - विपद् प्रतिकार्यका अनुगमनको लागि अनुगमन संयन्त्रको व्यवस्था र परिचालन गर्न समन्वय र आवश्यक व्यवस्था गर्ने गराउने, - खोज तथा उद्धार तत्काल सञ्चालन गर्न राष्ट्रिय आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्रको हाताभिन्न कमाण्ड पोष्ट खडा गर्ने गराउने, - आपत्कालीन कार्य संचालन तथा प्रतिकार्यको लागि अन्तर तह र निकाय बीच समन्वय कायम गर्न आवश्यक व्यवस्था गर्ने गराउने, - विपद् प्रतिकार्यको विभिन्न संघ संस्थाहरूसँग सम्पर्क, समन्वय र सहकार्य गर्ने गराउने।
--	---

५. राष्ट्रिय विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन प्राधिकरणका कर्मचारीको जिम्मेवारी विवरण,

क्र.सं.	प्राधिकरणको शाखा	जिम्मेवार अधिकारी	कैफियत
१.	पुननिर्माण तथा पुर्नस्थापना सम्बन्धी काम	श्री कृष्ण प्रसाद गैरे	शाखा प्रमुख/उप सचिव
२.	नीति, योजना तथा अनुगमन सम्बन्धी काम	श्री हिरादेवी पौडेल	शाखा प्रमुख/उप सचिव
३.	प्रशासन सम्बन्धी काम	श्री जीवन प्रसाद दुलाल	शाखा प्रमुख/उप सचिव
४.	अध्ययन अनुसन्धान र तालीम सम्बन्धी काम	श्री हिरादेवी पौडेल	शाखा प्रमुख/उप सचिव
५.	खोज, उद्धार, राहत, सञ्चार र समन्वय सम्बन्धी काम	श्री ध्रुव बहादुर खड्का	शाखा प्रमुख/उप सचिव
६.	बाढी, पहिरो, नदी नियन्त्रण र पूर्व सूचना सम्बन्धी काम	श्री राजेन्द्र शर्मा	शाखा प्रमुख/उप सचिव
७.	वन डढेलो आगलागी तथा वातावरण व्यवस्थापन शाखा	श्री सुन्दर शर्मा	शाखा प्रमुख/उप सचिव

६. सेवा प्राप्त गर्न लाग्ने दस्तुर र अवधि:

७. निर्णय गर्ने प्रक्रिया र अधिकारी

प्राधिकरणले कार्यसञ्चालन सम्बन्धी कार्यहरू पद सोपानीय प्रणालीबाट निर्णय गरी कार्यान्वयन गर्ने गरेको । नीतिगत र वैदेशिक सहायता लिने विषयमा फाईल निर्णयार्थ गृह मन्त्रालयमा पेश गर्न र तहाँबाट निर्णय भए बमोजिम गर्ने गरेको छ ।

८. निर्णयउपर उजुरी सुन्ने अधिकारी,

प्राधिकरणका विभिन्न महाशाखा तथा शाखाहरूबाट सम्पादन गरिने कार्यहरूको निर्णय उप उजुरी सुन्ने अधिकारी कार्यकारी प्रमुख अनिल पोखरेल हुन ।

९. यस अवधिमा सम्पादन गरेको कामको विवरण

- राष्ट्रिय विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन सञ्चार रणनीति तर्जुमा गर्नको लागि कार्यदल गठन भई कार्यदलले मस्यौदा तयार गरी रायको लागि गृह मन्त्रालय पेश गरिएको ।
- विपद् संवेदनशील सामाजिक सुरक्षा कार्यविधि तर्जुमा गर्नको लागि कार्यदल गठन भई कार्य प्रक्रिया अघि बढेको ।

- निजी आवास पुननिर्माण तथा पुनर्स्थापना कार्यलाई कार्यान्वय र अभिलेखिकरणका लागि तयार गरिएको Reconstruction MIS System लाई Update गर्ने कार्य भईरहेको ।
- मनसुनजन्य/आगलागीजन्य विपद्बाट क्षति भएका निजी आवासको पुननिर्माण तथा पुनर्स्थापना कार्यका लागि मिति २०७९।१०।०१ देखि मिति २०७९ चैत्र मसान्तसम्म देहाय बमोजिम सम्बन्धित जिल्ला विपद् व्यवस्थापन कोषमा अनुदान रकम पठाईसकिएको छ ।

क्र.सं.	जिल्ला	अनुदान रकम	अनुदान प्रकार			जम्मा अनुदान रकम	जम्मा लाभग्राही संख्या
			अस्थायी आवास	जग्गा खरिद	पुननिर्माण		
१	बझाङ	1170000	360000	2280000	60000	3870000	78
२	ताप्लेजुङ					768000	41
	जम्मा	1170000	360000	2280000	60000	11250000	119

अभिलेखिकरण कार्यक्रम

- पुननिर्माण तथा पुनर्स्थापना सम्बन्धि कार्यविधि र विद्युतीय प्रणाली Reconstruction MIS(reconstruction.ndrrma.gov.np) को प्रयोग र सन्चालन सम्बन्धी अभिलेखिकरण कार्यक्रम Virtual and Physical माध्यमबाट हालसम्म ६७ जिल्लाहरूमा सम्पन्न,
- प्राधिकरणसँगको समन्वयमा राष्ट्रिय आवास तथा वस्ती उत्थानशील समन्वय मन्च (NHSRP) द्वारा प्रदेश नं. १ अन्तर्गतका झापा, मोरङ र इलाम, बागमती प्रदेश अन्तर्गतका सिन्धुपाल्चोक, काभ्रे, नुवाकोट, धादिङ, मकवानपुर जिल्लामा, गण्डकी प्रदेश अन्तर्गतका कास्की, म्याग्दी, बागलुङ, तनहुँ, स्याङ्जा, गोरखा, लमजुङ, पर्वत जिल्लामा, लुम्बिनी प्रदेश अन्तर्गतका कपिलवस्तु, पाल्पा, दाङ, अर्घाखाँची, प्युठान जिल्लामा भौतिक उपस्थितीमा सम्पन्न ।
- १) मनसुनजन्य/आगलागीजन्य विपद्बाट क्षति भएका निजी आवासको पुननिर्माण तथा पुनर्स्थापना सम्बन्धी कार्यविधि र विद्युतीय प्रणाली Reconstruction MIS(reconstruction.ndrrma.gov.np) को प्रयोग र सन्चालन सम्बन्धी अभिलेखिकरण कार्यक्रम Virtual and Physical माध्यमबाट हालसम्म ६७ जिल्लाहरूमा सम्पन्न,
- राष्ट्रिय विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन प्राधिकरणबाट भौतिक उपस्थितीमा मनसुनजन्य/आगलागीजन्य विपद्बाट क्षति भएका निजी आवासको पुननिर्माण तथा पुनर्स्थापना सम्बन्धी कार्यविधि र विद्युतीय प्रणाली Reconstruction MIS (reconstruction.ndrrma.gov.np) को प्रयोग र

सन्चालन सम्बन्धी अभिमुखीकरण मिति २०७९।११।१६ देखि नवलपरासी पूर्व, चितवन, बारा, पर्सा, सम्म बाजुरा, बागलुङ्ग, पर्वत, धादिङ्ग जिल्लामा सम्पन्न भएको ।

JICA Nepal Office-JICA सहभागितामूलक ग्रामीण पुनर्लाभ परियोजना (PPRR)

- सहभागितामूलक ग्रामीण पुनर्लाभ परियोजना (पीपीआरआर) सम्बन्धी अनुभव आदानप्रदान कार्यक्रम मिति २०७९।१०।०६ गते गोरखामा सम्पन्न । परियोजना अन्तर्गतको 'अझ राम्रो र बलियो निर्माण' अवधारणामा आधारित पुनर्लाभ र सामुदायिक उत्थानशिलता सम्बन्धी नमूना परियोजनाका क्रियाकलापहरूको अनुभव आदान प्रदान भएको थियो । कार्यक्रममा बारपाक सुलिकोट गाउँपालिका, पालुङटार नगरपालिकाका प्रमुख तथा प्रतिनिधिका साथै विभिन्न कृषक समूह, आमा समूह, सहकारी लगायतका प्रतिनिधिहरूको सहभागिता थियो ।
- उच्च जोखिम बाढी/ पहिरो प्रभावित वस्ती क्षेत्रको अध्ययन, अनुसन्धान तथा मुल्यांकन गर्ने कार्य अन्तरगत मुगु, जुम्ला, कालिकोट र हुम्ला जिल्लाका विपद् प्रभावित क्षेत्रमा भएको क्षति सम्बन्धी अध्ययन गरिएको, डोटी जिल्लामा भुकम्पबाट भएको क्षतिको सम्बन्धमा विस्तृत अध्ययन शुरु गरिएको ।
- सहभागितामूलक ग्रामीण पुनर्लाभ परियोजना (पीपीआरआर) सम्बन्धी अनुभव आदानप्रदान कार्यक्रम मिति २०७९।१०।०६ गते गोरखामा सम्पन्न । परियोजना अन्तर्गतको अझ राम्रो र बलियो निर्माण अवधारणामा आधारित पुनर्लाभ र सामुदायिक उत्थानशिलता सम्बन्धी नमूना परियोजनाका क्रियाकलापहरूको अनुभव आदान प्रदान भएको थियो । कार्यक्रममा बारपाक सुलिकोट गाउँपालिका, पालुङटार नगरपालिकाका प्रमुख तथा प्रतिनिधिका साथै विभिन्न कृषक समूह, आमा समूह, सहकारी लगायतका प्रतिनिधिहरूको सहभागिता थियो ।
- Detail assessment including Detail project Report of critical public building (Health school and other building structure) क्रियाकलाप सम्बन्धमा सम्भाव्यता अध्ययनसँग सम्बन्धित विषयमा RFP जारी भइसकेको ।
- विपद् जोखिम न्यूनीकरण, विपद् पूर्वतयारी तथा खोज उद्धार सम्बन्धी क्षमता अभिवृद्धि सम्बन्धी कार्यक्रमको अन्तरगत डोटी, कालीकोट, जुम्ला, मुगु जिल्लाहरूमा पुनर्निर्माण तथा पुनर्स्थापना तालिम सम्पन्न ।
- "विपद् व्यवस्थापन कोष संचालन कार्यविधि, २०७९" स्वीकृत भई कार्यान्वयनमा ल्याइएको ।
- विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापनमा अपाङ्गता भएको व्यक्तिहरूको समावेशीकरण, सहभागिता, अनुभव आदान प्रदान र विपद्बाट बच्नको लागि राज्यले खेल्नुपर्ने भूमिका सम्बन्धमा अन्तरक्रियात्मक कार्यक्रम संचालन ।

- विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापनमा अपाङ्गता, लैङ्गिक समता तथा सामाजिक समावेशीकरणको अवधारणालाई अभिन्न अंगका रूपमा कार्यक्रम तथा नितिहरूमा एकीकृत गर्न विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापनमा लैङ्गिक समता तथा सामाजिक समावेशीकरण रणनीतिक योजना तयार भइरहेको ।
- National Platform for Disaster Risk Reduction (NPDRR) मार्फत विपद् जोखिम बारेको बुझाईमा अभिवृद्धि तथा समन्वय सहजीकरणको कार्य समेत गर्ने गरिएको ।
- विभिन्न निकायले तयार पारेका जोखिम (Risk), प्रकोप (Hazard), Exposure, Vulnerability र विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी प्रणालीहरूलाई समेत आबद्ध गरी विपद् सम्बन्धी घटना, पूर्व सूचना, विपद्बाट भएको क्षति विवरण, विपद् पूर्वतयारी सम्बन्धमा विद्यमान पूर्वाधार, प्रभावमा आधारित विपद् जोखिम सूचना लगायत सम्पूर्ण विवरणहरू एकीकृतरूपमा रहने गरी BIPAD – Building Information Platform Against Disaster Portal मा संग्रह गर्ने र सजिलोसँग उपलब्ध हुने गरी सञ्चालनमा ल्याईएको छ ।
- विपद् जोखिम न्यूनीकरण राष्ट्रिय रणनीतिक कार्ययोजना कार्यान्वयन गर्ने सम्बन्धमा विभिन्न निकायहरूबाट सञ्चालन गरिने विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन सम्बन्धी क्रियाकलापहरूको विवरण एकीकृत रूपमा अभिलेखीकरण गर्न, उक्त क्रियाकलापहरूमा दोहोरोपना हुन नदिने सम्बन्धमा अनुगमन गर्न, क्रियाकलापहरूको प्रगति समीक्षा गर्न एवं सेण्डाई फ्रेमवर्क अनुसार प्रतिवेदन समेत गर्न सहज हुने Monitor For Strategic Action Plan (mdsa.bipad.gov.np) प्रणाली सञ्चालनमा ल्याईएको ।
- विपद्का दैनिक घटनाहरू Daily Situation Report हरू Website, Social Media मार्फत सार्वजनिक गर्ने गरिएको छ ।
- विपद्सँग सम्बन्धित जनचेतनाका सामग्रीहरू तयार पारी विभिन्न भाषामा तयार गरी प्रसारण गर्ने गरिएको ।
- पहिरो तथा बाढीजन्य जोखिमहरूको अध्ययन एवं Risk Assessment गरी जोखिम न्यूनीकरण, पुननिर्माण तथा पुनस्थापनाका लागि सहजीकरण गर्ने गरिएको ।
- आगलागी, बाढी, पहिरो लगायतका विभिन्न घटनाहरूका सम्बन्धमा विभिन्न सूचनामूलक सन्देशहरू तयार गरी प्राधिकरणको सामाजिक सञ्जाल, यूट्युव च्यानल र विभिन्न सञ्चार माध्यमद्वारा सम्प्रेषण ।

- आगलागी, जनावर आक्रमण, चट्याङ्ग, सर्पदंश लगायत विपद्का घटनाहरूको विवरण एकीकृत गरी व्यवस्थित रूपमा दैनिक बुलेटिन प्रकाशन गर्ने काम निरन्तर जारी ।

PIU (Project Implementation Unit) बाट सम्पादन भए कार्यहरू निम्नानुसार छन्:

क्र .स.	विवरण	आ.व. २०७९/८० को लक्ष्य	हाल सम्मको प्रगति
1	Rapid Visual Screening (RVS) of public facilities	शैक्षिक संस्था, स्वास्थ्य भवन तथा अन्य सार्वजनिक भवनहरू गरेर कुल १०७०८ facilities को Rapid Visual Screening गर्ने	Rapid Visual Screening (RVS) तर्फ हालसम्म ६७४३ वटा सार्वजनिक भवनहरूको Damage Assessment सम्बन्धी survey को कार्य सम्पन्न भईसकेको ।
2	Geo-reference National Building Exposure Platform	करिब ४०,००० वटा भवनहरूको तथ्यांकमा Attribute Digitized (Polygon) तयार गर्ने	हालसम्म १०,०३६ वटा भवनहरूको Geo-referenced Attribute Digitized (Polygon) तयार गरिएको ।
3	Mobile application & web reporting platform for multi-hazard risk assessment of public buildings	RVS Survey गर्न तथा सोको reporting गर्ने mobile application तयार गर्ने	हाल सम्म mobile application तयार भई सो अनुसार survey कार्य भई रहेको साथै Algorithm, analysis र reporting को पाटोमा पनि कार्य भई रहेको ।
4	Forest fire risk reduction e-learning module development and training	वनजंगल आगलागी सम्बन्धी जोखिम न्यूनीकरण गर्न e-learning module तयार गर्ने साथै सो सम्बन्धि तालिम संचालन गर्ने	३ वटा तालिम कार्यक्रम र १ वटा राष्ट्रिय परामर्श कार्यशाला सम्पन्न भएको, training module लाई e-learning module मा रुपान्तरण गर्ने काम हाल अगाडी बढिरहेको ।
5	Update and support e-learning training platform for DRRM	पहिरो, बाढी र भूकम्प सम्बन्धी जोखिम न्यूनीकरण र व्यवस्थापनका लागि bipad.gov.np मा एकीकृत डिजिटल ई लर्निङ मोड्युलहरू-प्रदान गर्न प्रणाली सेट गरेर	हाल First Draft e-learning module (पहिरो, बाढी र भूकम्प (अप्रिल २३, २०२३ मा प्रस्तुत गरिएको ।
6	SAR equipment	६ वटा प्याकेज अन्तर्गत खरिद सम्झौता भई DEoC तथा LEOC	हाल सम्म Package I, Package III, Package IV, Package V र

		मा खोज तथा उद्धार सामाग्रीहरू यस प्राधिकरण बाट खरिद गरी आवश्यकता अनुसार ढुवानी गर्ने	Package VI अन्तर्गत खरिद सम्झौता भईसकेर सामाग्रीहरू NDRRMA मा ढुवानी चरणमा रहेको साथै Package II अन्तर्गत खरिद सम्झौता प्रक्रिया तयारीको चरणमा रहेको ।
--	--	--	--

प्रतिकार्य शाखा (Response) बाट गरिएका मुख्य कार्यहरू

- १. टर्कीको दक्षिणी भागको सिरियन सीमा नजिक मिति २०७९ माघ २३ गते सोमबार बिहान तदनुसार सन् २०२३ जनवरी ६ मा गएको ७.८ म्याग्नेच्युडको भूकम्पमा व्यापक रूपमा जनधनको क्षति भएकोमा नेपाल सरकारको तर्फबाट २६ टन राहत सामग्रीहरू सरकारी, निजी तथा मानवीय सहायता क्षेत्रबाट संकलन तथा व्यवस्थापन गरिएको थियो । टर्की सरकारको प्राथमिकतासूची बमोजिमका मेडिकल उपकरणहरू, बालपोषणसँग सम्बन्धित खाद्यान्न सामग्री एवं न्यानो लत्ताकपडा सहितका अत्यावश्यक सामग्रीहरू परराष्ट्रमन्त्रालयको समन्वयमा टर्की सरकारलाई हस्तान्तरण गरिएको थियो ।
- २. स्वयंसेवक व्यूरो गठन तथा परिचालन कार्यविधि, २०७८ को अनुवाद र सम्पादनको कार्य सम्पन्न भएको ।
- ३. विपद् व्यवस्थापन कोष सञ्चालन कार्यविधि, २०७९ को अनुवाद र सम्पादनको कार्य सम्पन्न भएको ।
- ४. विपद् जोखिम सूचना सञ्चारलाई प्रभावकारी बनाउन विपद् पोर्टलको अभिमुखीकरण ४ जिल्लामा विभिन्न संघसंस्थासँगको समन्वय र सहकार्यमा सम्पन्न भएको ।
- ५. विपद् जोखिम न्यूनीकरण राष्ट्रिय कार्यमञ्च (NPDRR) लाई प्रभावकारी बनाउन युनिसेफसँग गरिएको आग्रहमा NPDRR को सचिवालय NDRRMA बाट सञ्चालन हुने गरी व्यवस्थापन गरिएको ।

१०. सूचना अधिकारी र प्रमुखको नाम र पद

सि.नं.	नाम, थर	पद	कार्यालय	सम्पर्क नं.	फोटो	इमेल
१	अनिल पोखरेल	कार्यकारी प्रमुख	राष्ट्रिय विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन प्राधिकरण	९८४१२८०७६४		a.pokhrel@outlook.com
२	ध्रुव बहादुर खड्का	उपसचिव	राष्ट्रिय विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन प्राधिकरण	९८४११९०२५४		dhrubabkhadka@yahoo.com

११. ऐन, नियम, विनियम वा निर्देशिकाको सूची,

- क) विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन, २०७४
- ख) विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन नियमावली, २०७६
- ग) प्रधानमन्त्री दैवी उद्धार कोष संचालन नियमावली, २०६३
- घ) विपद् जोखिम न्यूनीकरण राष्ट्रिय नीति, २०७५
- ङ) राष्ट्रिय विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन रणनीतिक कार्ययोजना, २०१८ '२०३०
- च) राष्ट्रिय विपद् प्रतिकार्य कार्यढाँचा, २०७०, (प्रथम संशोधन, २०७५)
- छ) प्रदेशस्तरीय विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापनका विभिन्न कानुनी व्यवस्थाहरू
- ज) स्थानीयस्तरका विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन सम्बद्ध विभिन्न कानुनी व्यवस्थाहरू
- झ) मनसुनजन्य पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य राष्ट्रिय कार्ययोजना, २०७८

- ज) विपद् पिडित उद्धार र राहत सम्बन्धी मापदण्ड, सातौं संशोधन, २०७७
- ट) विपद् जोखिम न्यूनीकरण राष्ट्रिय कार्यमञ्चको कार्यसञ्चालन मार्गदर्शन, २०७७
- ठ) विपद् खोज तथा उद्धार आधारभूत तालिम पाठ्यक्रम तयार गरी लागू गरिएको
- ड) सम्भावित शितलहर तथा हिमपात विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा प्रतिकार्य मार्गदर्शन, २०७७
- ढ) मनसुनजन्य विपद् प्रभावित निजी आवास पूर्णनिर्माण तथा पुनःस्थापना अनुदान कार्यविधि, २०७७
- ण) प्रारम्भिक द्रुत विपद् लेखाजोखा सम्बन्धी कार्यविधि, २०७२, (संशोधन २०७८)
- त) आगलागीजन्य विपद् प्रभावित निजी आवास पुर्णनिर्माण तथा पुनःस्थापना अनुदान वितरण कार्यविधि, २०७८
- थ) विपद् जोखिम वित्तीय व्यवस्थापन रणनीति, २०७८
- द) विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा मार्गदर्शन, २०६७
- ध) Technical Guidelines to Conduct Field Investigation of Settlements Affected by Landslides, 2021

१२. आम्दानी, खर्च तथा आर्थिक कारोबार सम्बन्धी अद्यावधिक विवरण,

यस प्राधिकरणको चालु आर्थिक वर्ष २०७९/०८० को त्रै तेस्रो त्रैमासिकको कूल खर्च चालु तर्फ रु.४,१२,२४,६०८/- (अक्षरेपी चार करोड बाह्र लाख चौबिस हजार छ सय आठ रुपैयाँ मात्र) खर्च भएको र पुँजीगत तर्फ रु.८,२१,३९,७०५/- (अक्षरेपी आठ करोड एकाईस उन्नचालिस हजार सात सय पाँच रुपैयाँ मात्र) खर्च भएको।

१३. राष्ट्रिय विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन प्राधिकरणको वेबसाइट

यस प्राधिकरणको आधिकारिक वेबसाइट www.bipad.gov.np रहेको छ । तथ्याङ्कको लागि drrportal.gov.np तथा bipadportal.gov.np कार्यक्रमहरूको लागि mdsa.bipad.gov.np रहेका छन् ।

१४. वैदेशिक सहायता, ऋण, अनुदान एवम् प्राविधिक सहयोग र सम्झौता विवरण

.IDA/DPC (World Bank loan)

IDA संयुक्त कोष (नगद अनुदान)

१५. सञ्चालन गरेको कार्यक्रम र सो को प्रगति प्रतिवेदन

-

१६. वर्गीकरण तथा संरक्षण गरेको सूचनाको नामावली र त्यस्तो सूचना संरक्षण गर्न तोकिएको समयावधि

१७. सूचना माग सम्बन्धी निवेदन र सो उपर सूचना उपलब्ध गराईएको विषय

- सूचनाको हक सम्बन्धी ऐन बमोजिम लिखित रूपमा सूचना माग नभएको,
- मैखिक रूपमा विभिन्न व्याक्तिहरू सञ्चार माध्यमहरूले माग गरेको सूचना तत्काल उपलब्ध गराईएको,
- माग भएको र सूचना तत्काल उपलब्ध गराएको

१८. सूचनाहरू अन्यत्र प्रकाशन भएका वा हुने भएको भए सो को विवरण

- आवश्यकता अनुसार विभिन्न समयमा रेडियो, पत्रपत्रिका, टेलिभिजन मार्फत सूचनाहरू प्रकाशन गर्ने गरिएको,

- विभिन्न समयमा आवश्यकता अनुसार ४ पटक पत्रकार सम्मेलन गरिएको,
- कार्यालयको आधिकारीक Website bipad.gov.np माफत सूचनाहरु प्रवाहा भइरहेको,
- आधिकारीक Face book, Twiter, Youtube माफत आवश्यक सूचना प्रकाशन भइरहेको ।

